

Τριώδιον Κατανυκτικόν

Ένα Πνευματικό Ταξίδι
πρὸς τὸ **Τέλος** τοῦ **παλαιοῦ**
καὶ τὴν **Ἀρχή** τοῦ **Νέου**

■ † Ἁγία καὶ Μεγάλη Πέμπτη

Ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ μέσα μας*

Ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι ἡ τροφή τοῦ Χριστιανοῦ

Τὴν Μεγάλη Πέμπτη, ὁ Κύριος ἵδρυσε τὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἡ Μεγάλη Πέμπτη εἶναι ἡ **Ἑορτὴ τῆς Εὐχαριστίας**. Στὴν πρώτη Ἐκκλησία δὲν ὑπῆρχε εἰδικὴ **Ἑορτὴ τῆς Εὐχαριστίας**, ὅπως ἐγίνε στὴν Δύση ἀπὸ τὸν Μεσσαίωνα, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὑπάρχει ἡ Πέμπτη αὐτὴ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, κατὰ τὴν ὁποία καλούμεθα νὰ συνειδητοποιήσουμε ζωηρότερα καὶ ἐναργέστερα τὴ σημαίνει ἡ **θεία Εὐχαριστία** γιὰ τὴν ζωὴ μας.

Γιὰ νὰ καταλάβουμε καλύτερα τι εἶναι ἡ **θεία Εὐχαριστία** γιὰ τὸν Χριστιανό, πρέπει πρῶτα νὰ θυμηθοῦμε ποιά ἦταν ἡ θέση τῆς κατὰ τὴν **μύηση** στὸν Χριστιανισμό.

Σύμφωνα μὲ ὅλη τὴν ἀρχαία παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, τὸ Βάπτισμα, τὸ Χρῖσμα καὶ ἡ Εὐχαριστία εἶναι ἀχώριστα. **Ὅ**ταν βαπτίζεται ἓνα παιδί, δὲν γίνεται μόνο ἡ τριπλὴ κατάδυση στὸ ἁγιασμένο νερὸ τῆς κολυμβήθρας ὡς συμβολισμὸς τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μας, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ Χρῖσμα δέχεται τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἡ ὅλη τελετὴ κλείνει μὲ τὴν **θεία Εὐχαριστία**.

Μὲ αὐτὴ γινόμαστε πραγματικά, πλήρως καὶ τελείως Χριστιανοί, ἐνω-

νόμαστε μὲ τὸν Χριστὸ μας καὶ ταυτόχρονα μὲ τὴν Ἐκκλησία. **Τ**ὸ γεγονός, ὅτι στὴν Ἁγία μας Ἐκκλησία τὰ μικρὰ παιδιά μποροῦν νὰ κοινοῦν, καὶ κοινοῦν συχνά, ἀποτελεῖ ἀπροσμέτρητο θησαυρὸ, ποὺ πρέπει νὰ διεγείρει μέσα μας ἄπειρη εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴν θεία Πρόνοια.

Μὲ τὴν πρώτη αὐτὴ βαπτισματικὴ **Θεία Κοινωνία** ἐνώνονται τὰ παιδιά μας μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία. **Μ**ὲ αὐτὴν ὁ Χριστὸς μας ἔρχεται καὶ ζῆ μέσα μας καὶ δὲν μᾶς χαρίζει ἀπλῶς μία παρουσία, μία συντροφιά, θὰ λέγαμε, ἐξωτερικὴ, ἀλλὰ **ἔρχεται νὰ ζήσει μέσα μας**, καὶ ὑλοποιεῖται ἔτσι ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς Γαλάτας: «**Ζῶ** δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός» (β' 20).

* * *

Μὲ τὴν **Θεία Κοινωνία** δεχόμεστε τὸν ζωντανὸ Θεὸ μέσα μας. **Δ**εχόμεστε τὴν Ἄκτιστη Θεία Ἐνέργειά Του, ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὸν Ἀναστημένο Χριστὸ μας. **Κ**αὶ βέβαια, ἡ **Εὐχαριστία** εἶναι καὶ ἡ τροφή τοῦ Χριστιανοῦ, κάποτε μάλιστα καὶ καθημερινή. **Τ**ὸ διακηρύσσει ὅλη ἡ αὐθεντικὴ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. **Τ**αυτόχρονα ὁμως, ἄς μὴν νομίζουμε ὅτι μόνο τὴν στιγμὴ ποὺ δεχόμεστε τὰ Τίμια Δῶρα ἢ τίς στιγμὲς ποὺ ἀκολουθοῦν εἶναι περισσότερο παρὼν ὁ Χριστὸς μας μέσα μας. **Ὅχι!** **Ἡ Εὐχαριστία** ἀποτελεῖ μέσα μας ἐνεργή, ζωτανή, συνεχῆ, ἰσχυρὴ παρουσία τοῦ Χριστοῦ μας, ἐκτὸς ἂν αὐτὴ διακοπεῖ ἀπὸ σοβαρὴ ἁμαρτία ἢ ἂν τὴν ἀκυρώσουμε ἐμεῖς μὲ τὴν χλιαρότητά μας.

Γι' αὐτὸ καί, κατὰ ἓναν τρόπο ποὺ ἴσως μᾶς φαίνεται παράδοξος, οἱ Ἐρημίτες, γιὰ παράδειγμα,μποροῦσαν νὰ ζοῦν ζωὴ μεγάλης ἀγιότητος, χωρὶς κἂν νὰ λαμβάνουν τὴν **Θεία Εὐχαριστία**, διότι ζοῦσαν ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶχε ἐγκαινιασθεῖ μέσα τους διὰ τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς **Θείας Κοινωνίας**, τὴν ὁποία δέχθηκαν, ὅταν βαπτίσθηκαν καὶ μετέπειτα. **Σ**τὴν διάρκειά, ὁμως, τοῦ ἐρημητικοῦ τους βίου, καθὼς ζοῦσαν στὴν μόνωση, δὲν εἶχαν τρόπο νὰ λάβουν τὴν **Θεία Εὐχαριστία**.

Στὸν Βίο τοῦ Ἁγίου Βενεδίκτου, γιὰ παράδειγμα, ποὺ τὸν συνέγραψε ὁ πάπας Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος, βλέπουμε ὅτι ὁ Ἅγιος Βενέδικτος, ἀπομονωμένος στὸ Σουμπιάκο, δὲν ἤξερε οὔτε πότε ἦταν τὸ Πάσχα. **Ζ**οῦσε, φαινομενικά, ἐντελῶς ἀποκομμένος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. **Μ**ὲ τὴν αὐστηρή του ἄσκηση ὁμως, μὲ τὴν ζέση τῆς προσευχῆς του, ἦταν ἐνωμένος μὲ τὸν Χριστὸ καὶ μὲ τὴν Ἐκκλησία περισσότερο ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους ποὺ ἦταν συνεχῶς παρόντες στὴν Χριστιανικὴ κοινότητα. **Δ**ὲν εἶχε χάσει τίποτε ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ μέσα του· **ἀ**ντιθέτως μάλιστα, καὶ αὐτὸ ὀφειλόταν στὴν **Θεία Εὐχαριστία** ποὺ ἐλάμβανε προτοῦ ἀποσυρθεῖ στὸ σπήλαιο τοῦ Σουμπιάκο.

* * *

Νὰ ἔχουμε λοιπὸν ἐπίγνωση, ὅτι ἡ **Θεία Κοινωνία** δὲν παράγει μέσα μας μία διακεκομμένη, προσωρινή, σύντομη παρουσία τοῦ

Χριστοῦ. **Μ**ᾶς ἐνώνει μαζί Του καὶ ὁ Χριστός μας ἔρχεται καὶ ἐνεργεῖ μέσα μας, ἐνώνει τὴν δική Του δράση μὲ τὴν δική μας· ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα πρέπει Αὐτὸς νὰ ζῆ μέσα μας, ἂν ἐμεῖς ἔχουμε τὴν πιστότητα νὰ ζοῦμε μέσα στὴν ἀγάπη, τόσο τὴν ἀγάπη τὴν δική Του καὶ τοῦ Πατρός, ὅσο καὶ τὴν ἀγάπη γιὰ τὸν πλησίον μας.

Ἡ ἀγιότητα λοιπὸν δὲν ἐξαρτᾶται κατ' ἀνάγκη ἀπὸ τὴν συχνότητα τῆς **Θείας Κοινωνίας**. **Υ**πάρχουν συνθήκες τῆς ζωῆς μας ποὺ ἀναγκάζουν τὸν ἄνθρωπο, ὅπως τὸν Ἅγιο Βενέδικτο, νὰ μὴν μπορεῖ νὰ κοινωνεῖ συχνά. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι λιγότερο ἐνωμένος μὲ τὸν Θεό, ὄχι! καὶ αὐτὸ λόγω τῆς **Θείας Κοινωνίας** ποὺ ἔλαβε κατὰ τὸ Βάπτισμά του καὶ ἐν συνεχείᾳ, ὅποτε κατέστη δυνατόν. **Ἄ**ς τὸ γνωρίζουμε αὐτό. **Ὅ**ποτε ὅμως ἔχουμε τὴν εὐκαιρία νὰ κοινωνοῦμε συχνά, νὰ τὸ κάνουμε. Αὐτὸ θὰ συμβάλλει στὸ νὰ αὐξάνει μέσα μας ἡ Θεία Ζωή.

Κυρίως ὅμως, ἡ **Εὐχαριστία** δὲν εἶναι ἀνταμοιβή, δὲν εἶναι κάτι ποὺ μᾶς ἀξίζει, ἐπειδὴ ἔχουμε ἰδιαίτερο ζῆλο, ἀλλὰ εἶναι ἡ βάση ὅλης τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς. **Ν**ὰ μὴν τὸ ξεχνᾶμε. **Ἡ Εὐχαριστία** μᾶς ἐνώνει μὲ τὸν Θεό, γεννᾷ μέσα μας τὴν ἀγάπη, διότι ἡ ἔνωσή μας μὲ τὸν Θεὸ εἶναι ἐκούσια, εἶναι ἔνωση ἐνέργειας, ἐνώνεται ἡ ἐλευθερία δράσεως ποὺ ἔχουμε, μὲ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἐνεργεῖ ὁ Ἴδιος, ποὺ εἶναι τώρα παρὼν μέσα μας.

Ἡ Εὐχαριστία εἶναι ἐπίσης τὸ στοιχεῖο ποὺ συγκροτεῖ τὴν Ἐκκλησία. **Κ**αὶ αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ συνειδητοποιήσουμε. **Τί** εἶναι ἡ Ἐκκλησία; **Ἐκκλησία** εἶναι ἡ πλήρης κοινωνία μεταξὺ τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι, σὲ ἓναν δεδομένο τόπο, μετέχουν μαζί στὴν **Εὐχαριστία**, τῆς ὁποίας προΐσταται εἴτε ὁ τοπικὸς Ἐπίσκοπος, εἴτε ὁ Ἱερεὺς ποὺ τὸν ἐκπροσωπεῖ. **Τ**ὴν τοπικὴ αὐτὴ Σύναξη εἶναι ἡ **Εὐχαριστία** ποὺ τὴν συγκροτεῖ, αὐτὴ συνάπτει τοὺς πιστοὺς μεταξὺ τους καὶ τοὺς κάνει ἓνα Σῶμα ἐν Χριστῷ. **Εἶ**ναι λοιπὸν τὸ θεμέλιο τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ὅποια εἶναι πρῶτα τοπικὴ, ἓνα σύνολο πιστῶν σὲ δεδομένο τόπο ποὺ μετέχουν στὴν **Θεία Εὐχαριστία** καὶ δι' αὐτῆς συνδέονται μεταξὺ τους· **μ**ὲ τὴν προϋπόθεση πάντοτε, ὅτι ἡ Σύναξη αὐτὴ ταυτίζεται μυστικὰ μὲ τὶς ἄλλες εὐχαριστιακὲς Συναξεῖς ἀνὰ τὸν κόσμον, ὅτι ὁμολογεῖ τὴν ἴδια Ὁρθόδοξη Πίστη καὶ ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος ἢ ὁ Ἱερεὺς ποὺ προΐσταται εὐρίσκεται σὲ πλήρη κοινωνία μὲ τοὺς ἄλλους Ἐπισκόπους.

* * *

Συχνά, στὴν *οἰκουμενιστικὴ ἐποχὴ* ποὺ ζοῦμε, συναντᾶμε ἀνθρώπους ποὺ ἐκπλήσονται, ἐπειδὴ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν δεχόμαστε στὴν **Θεία Κοινωνία** τοὺς ἑτεροδόξους. **Μ**ά, ὅταν κοινωνοῦμε σὲ μία Χριστιανικὴ Κοινότητα, σὲ μία Τοπικὴ Ἐκκλησία, σὲ μία Ἐνορία, δὲν ἐωνόμαστε μόνο μὲ τὸν Χριστό· **τ**αυτόχρονα ἐωνόμα-

στε ἀκατάλυτα καὶ μεταξύ μας, μὲ ὄσους ὁμολογοῦν τὴν ἴδια Πίστη καὶ συγκροτοῦν τὴν Τοπικὴ Ἐκκλησία, στὴν Ὅποία εἶναι μυστικὰ παροῦσα σύνολη ἡ Ἐκκλησία.

Ὅταν κοινωνῶ σὲ μία Ἐνορία, κάπου ὅπου τελεῖται ἡ **θεία Εὐχαριστία**, σημαίνει, ὅτι ταυτίζομαι καὶ μὲ ὄλους ἐκείνους, μαζί μὲ τοὺς ὁποίους κοινωνῶ. **Ὅταν** μέσα μας ζῆ ὁ Χριστός, μᾶς κάνει ὄλους Ἀναστημένο Σῶμα Του. **Γι'** αὐτὸ καὶ δὲν μπορούμε νὰ δώσουμε τὴν **θεία Εὐχαριστία** σὲ ἑτεροδόξους, διότι λογικά, ὄντολογικά, θὰ γίνονταν διὰ τῆς **θείας Κοινωνίας** μέλη τῆς Τοπικῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας, στὴν ὁποία κοινωνήσαν. **Ἄν** κοινωνήσουμε σὲ ἓναν Ὁρθόδοξο ναό, ἀπὸ αὐτὸ καὶ μόνο γινόμαστε Ὁρθόδοξοι, συνεπῶς μέλη τῆς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. **Πο**λὺ σοφὰ λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία ζήτησε, ὅταν κάποιος μὴ Ὁρθόδοξος θέλει νὰ γίνῃ δεκτὸς στὴν Ἐκκλησία, νὰ λαμβάνει τὸ Χρῖσμα ἢ νὰ βαπτίζεται, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ κοινωνήσῃ. **Ἀ**λλὰ στὴν Ἐκκλησία εἰσέρχεται κάποιος οὐσιαστικὰ διὰ τῆς **Εὐχαριστίας**. **Εἶ**ναι καὶ αὐτὸ κάτι πού πρέπει νὰ γνωρίζουμε.

Τὸ ὅτι δὲν μεταδίδουμε τὴν **Εὐχαριστία** σὲ ἑτεροδόξους, δὲν σημαίνει ἔλλειψη ἀγάπης πρὸς αὐτούς. **Ἀ**κόμη περισσότερο δὲν σημαίνει, ὅτι δὲν τηροῦμε ἀπλῶς ἓνα τυπικὸ σὲ νομικὰ πλαίσια. **Π**ρόκειται γιὰ στάση πού ἀπορρέει ἀπὸ τὴν φύση τῶν πραγμάτων: **ὅ**ταν κάποιος κοινωνεῖ σὲ μία Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἐνώνεται ἀπόλυτα μὲ τὴν Τοπικὴ Ἐκκλησία, πού ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ ὄλους αὐτούς πού κοινωνοῦν μαζί του καὶ μὲ ὀλόκληρη τὴν Ὁρθοδοξία. **Ἄ**ς τὸ θυμόμαστε, γιὰτὶ διαφορετικὰ μετέχουμε καὶ ἐμεῖς στὸν **δογματικὸ σχετικισμὸ**, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἀμάρτημα κατὰ τῆς πίστεως, καὶ νίθητοῦμε ἀναληθῆ στάση.

* * *

Βλέπετε λοιπόν, πόσο πολὺ ἡ **Εὐχαριστία** βρίσκεται στὸν πυρῆνα τῆς ζωῆς μας, πόσο θεμελιώδης εἶναι γιὰ τὴν Ἐκκλησία! **Ἄ**νε, ὅτι

ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογία εἶναι εὐχαριστιακή, καὶ αὐτὸ εἶναι μία μεγάλη ἀλήθεια.

Ασφαλῶς, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι Ἐκκλησία πανανθρώπινη. Ὅλες οἱ Κοινότητες πού, ὁμολογώντας τὴν ἴδια Πίστη, μετέχουν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ μας καὶ ζοῦν τὴν ἴδια Χριστιανικὴ Ζωὴ κατὰ τὶς ἴδιες Παραδόσεις, συγκροτοῦν τὴν ἴδια Ἐκκλησία. **Τ**αυτόχρονα καὶ κάθε Τοπικὴ Ἐκκλησία ταυτίζεται μὲ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Τὴν Ἐκκλησία τὴν συγκροτεῖ ἡ **Εὐχαριστία**. **Αὐ**τὴ μᾶς ἐνώνει πλήρως μὲ τὸν Χριστὸ μας, θὰ τὸ πῶ πάλι, κατὰ τρόπο ἰσχυρὸ καὶ σταθερό, ἐκτὸς ἂν διαρρήξουμε τὴν ἐνότητα αὐτὴ ἀπὸ τὴν μεριά μας. Ὁ Χριστὸς μας ἔρχεται νὰ κατοικήσει μέσα μας, «εἰς ἄφεςιν ἀμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον», ὅπως λέει ὁ Ἱερεὺς τὴν ὥρα τῆς **Θείας Μεταλήψεως**.

«Εἰς ἄφεςιν ἀμαρτιῶν». **Β**έβαια, ἂν τὴν συνείδησή μας βαραίνει κάποια σοβαρὴ ἀμαρτία, τότε πρέπει νὰ καταφύγουμε πρῶτα στὸ Μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως. **Σ**τὴν ζωὴ μας ὅμως κάνουμε ἓνα πλῆθος ἄλλων ἀμαρτιῶν, οἱ ὁποῖες ὡστόσο δὲν μᾶς διακόπτουν ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἀπὸ τὸν συνάνθρωπό μας. **Εἶ**ναι τὰ σφάλματα ἐκεῖνα, πού ὀφείλονται στὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία μας καὶ στὰ ὅποια πέφτουμε ὅλοι, ἀκόμη καὶ οἱ μεγάλοι Ἅγιοι. **Αὐ**τὰ τὰ ἀμαρτήματα ἢ **Εὐχαριστία** τὰ σβήνει, καθὼς δι' αὐτῆς εἰσέρχεται μέσα μας ἡ Ζωὴ τοῦ Χριστοῦ μας, πού ἐνισχύει τόσο τὴν ἀγάπη μας πρὸς τὸν Θεὸ ὅσο καὶ τὴν ἀγάπη μας πρὸς τοὺς συνανθρώπους μας.

Βλέπετε πόσο μεγάλο εἶναι τὸ δῶρο πού μᾶς ἔκανε ὁ Χριστὸς μας τὴν πρώτη ἐκείνη Πέμπτη τῆς Χριστιανικῆς Ἐποχῆς, ὅταν παρέδωσε τὴν **Εὐχαριστία**, καὶ πόσο κεντρικὸ ρόλο ἔχει αὐτὴ μέσα στὴν Ἐκκλησία!

Νὰ εὐχαριστήσουμε τὸν Κύριο μας Ἰησοῦ Χριστό, τὸν Πατέρα καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον γιὰ τὸ δῶρο αὐτὸ πού τόσο συχνὰ μᾶς κάνουν.

Δοξασμένο ἄς εἶναι τὸ Ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. **Α**μήν!

□

(*) π. Πλακίδα Deseille (†), «Μυστικὴ Ἄνοδος», σελ. 233-241, ἐκδόσεις «Ἑαρ», Φεβρουάριος 2022. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.